

ผลงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

ชื่อผลงาน : Happy Thinking สนุกรู้ สนุกค้น ปนการเล่น เน้นพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน

ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นางสาวรุ่งนภา คำมุงคุณ

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนอนุบาลสกลนคร

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต ๑

ตำบล ชาติเชิงชุม อำเภอ เมืองสกลนคร จังหวัด สกลนคร

รหัสไปรษณีย์ ๔๗๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๗-๕๖๘๘๒๓๑

E-mail : rungnapagui@gmail.com

เว็บไซต์โรงเรียน www.abs.ac.th FB เพจ : อนุบาลสกลนคร มาตรฐานสากล (โรงเรียนอนุบาลสกลนคร)

๑. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาของเด็ก อายุ ๓ - ๖ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการจัดการประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมประจำวัน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการค้นพบ ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ หากเด็กพลาดโอกาสที่จะเรียนรู้ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาความคิดในวัยผู้ใหญ่

กระบวนการสืบเสาะ คือการหาคำตอบให้กับคำถาม เป็นการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และสร้างความกระตือรือร้นที่จะสงสัย เป็นการค้นหาอย่างมีระบบและมีเป้าหมาย เด็กสำรวจโลกของตัวเองอย่างมีระบบ มีการตั้งคำถามเป็นพื้นฐานและใช้เป็นจุดเริ่มต้นของคำถามและการสังเกตด้วยความสงสัย กระบวนการตั้งคำถามของเด็ก ๆ จะคล้ายคลึงกับนักวิจัย หรือนักวิทยาศาสตร์ เพียงแต่ว่าเด็กจะต่างจากผู้ใหญ่ในเรื่องของการตระหนักถึงพฤติกรรมของตนเองและการดำเนินการอย่างเป็นระบบการส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และบ่มเพาะความสามารถในการแก้ปัญหา เด็ก ๆ ไม่ควรได้เรียนรู้และสร้างคำอธิบายที่ “ถูกต้อง” สำหรับปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพียงเท่านั้น พวกเขาควรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการค้นคว้าด้วยการสืบเสาะเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการนี้ประกอบด้วย การสังเกต การเปรียบเทียบ และการจำแนกประเภทที่เด็ก ๆ ใช้ในการสำรวจโลกรอบตัว

กระบวนการสืบเสาะ คือแบบจำลองหรือเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้ครูทำกิจกรรมสืบเสาะกับเด็ก ๆ และมีส่วนร่วมกับการสนทนาของเด็ก ๆ วิธีการนี้จะต้องนำด้วยคำถามปลายเปิด จะเป็นคำถามที่让孩子สามารถตอบได้อย่างอิสระ ตามความคิดหรือประสบการณ์ของเด็ก

การจัดประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน เด็กจะเป็นผู้มีบทบาทในการเลือกหัวข้อที่จะศึกษา หรือเลือกวิธีการที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และมีครูเป็นผู้ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก แสดงให้เด็กเห็นว่าครู ให้ความสนใจ เชื่อมั่นในความคิดของเด็กและให้โอกาสเด็กที่จะเรียนรู้ตามความคิดและวิธีการเรียนรู้ของตนเอง แสวงหาคำตอบและเสนอผลการค้นหาคำตอบด้วยงานที่สร้างขึ้น เป็นการสร้างโอกาสและสถานการณ์ เด็กได้ค้นพบและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ตามวิธีการของแต่ละบุคคล ห้องเรียนที่เป็นอิสระ เด็กจะสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเองได้อย่างเต็มที่ และเด็กจะมี

ความรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัด รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยแต่ละคนได้รู้จักปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา และเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียนอย่างสนุกสนานมีความสุขและพัฒนาทักษะทั้ง ๔ ด้านไปพร้อมๆกัน

๑.๒ กรอบแนวคิดในการพัฒนา

“Happy Thinking สนุกรู้ สนุกค้น ปนการเล่น เน้นพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน”

๒. จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

๒.๑ จุดประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน
๒. เพื่อฝึกฝนให้เด็กปฐมวัยมีความกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าลงมือกระทำด้วยตนเอง
๓. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความคิดของเด็กและให้โอกาสเด็กที่จะเรียนรู้ตามความคิดและวิธีการเรียนรู้ของตนเองอย่างอิสระ

เป้าหมายของการดำเนินงาน

๑. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านอย่างน้อยร้อยละ ๘๐
๒. การจัดประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน มีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะทั้ง ๔ ด้านสำหรับเด็กปฐมวัย

๓. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินการจัดการประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทั้ง ๔ ด้านของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินงาน

กระบวนการพัฒนา ขั้นตอนการดำเนินงาน /วิธีการปฏิบัติ

จากผังกระบวนการดำเนินงาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ วางแผน P : Plan สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนในการวางแผนที่จะจัดประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖

ขั้นตอน ดังนี้

๑.ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๖ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒.สำรวจสภาพข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เต็มตามศักยภาพ

๓.ศึกษาการจัดการประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน

๔.วางแผนจัดประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๒ D : Do เป็นการดำเนินการตามแผน สรุปได้ดังนี้

การจัดประสบการณ์ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน

ขั้นที่	คำอธิบาย
ขั้นที่ ๑ ตั้งคำถามที่อยากรู้	-เด็กสนใจอะไร ส่งเสริมให้เด็ก ๆ ตั้งคำถามและเลือกคำถามที่เด็กสนใจ -ครูเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ตั้งคำถามเพื่อต่อยอดความรู้เรื่องที่เด็กสนใจ และจดบันทึกคำถามเรื่องที่เด็กสนใจ เมื่อได้คำถามที่เด็กสนใจให้เด็ก ๆ เลือกคำถามที่สนใจมากที่สุด ๑ คำถาม
ขั้นที่ ๒ รวบรวม ความคิดและ คาดคะเนคำตอบ	-เด็กรู้อะไรมาบ้างแล้วจากคำถามที่ตั้ง -ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิมของเด็กในเรื่องนั้นๆ โดยใช้คำถามปลายเปิด ตัวอย่างคำถาม เช่น เด็กๆคิดว่า.... -จากนั้นให้เด็ก ๆ คาดคะเนคำตอบ ครูจดบันทึกการคาดคะเนของเด็กๆ
ขั้นที่ ๓ ดำเนินการ ทดสอบและ ปฏิบัติการสืบเสาะ	-ครูใช้คำถามปลายเปิด เด็กๆคิดว่าจะหาคำตอบโดยวิธีใด และมีวิธีการบันทึกผลอย่างไร พร้อมรูปแบบการนำเสนอ -เด็ก ๆ ร่วมกันออกแบบหาวิธีการหาคำตอบ การบันทึกผล และการนำเสนอ -เด็ก ๆ ทำกิจกรรมสืบเสาะและทำตามแผนที่วางไว้
ขั้นที่ ๔ สังเกตและ การบรรยาย	-ส่งเสริมให้เด็ก สังเกตและบรรยายสิ่งที่เห็นระหว่างการสืบเสาะ วิธีนี้เด็กจะตระหนักได้ว่ากำลังสำรวจตรวจสอบอะไร และสิ่งที่สำรวจตรวจสอบเป็นอย่างไร
ขั้นที่ ๕ บันทึกผล	-บันทึกผลการสืบเสาะ ตามวิธีการบันทึกที่เด็กๆออกแบบ
ขั้นที่ ๖ สรุปและ อภิปรายผล	-เด็กค้นพบอะไรบ้างและข้อสันนิษฐานของเด็กๆถูกต้องหรือไม่ เด็กและครูร่วมสนทนาถึงคำถามที่เด็กอยากรู้ -ครูให้เด็กทบทวน โดยการให้เด็กออกมาเล่า “ เด็ก ๆ หาคำตอบได้โดยวิธีการอย่างไร” และได้ผลการศึกษาอย่างไร และเปรียบเทียบการคาดคะเนคำตอบกับผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ ๓ C : Check ตรวจสอบ ประเมินกิจกรรม ประกอบด้วย นิเทศติดตาม การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลความก้าวหน้า การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยประเมินการดำเนินกิจกรรมเป็นระยะ ๆ

ขั้นตอนที่ ๔ A : Act ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีปัญหาอย่างไร เพื่อร่วมหาแนวทางแก้ไข ประเมินความก้าวหน้าหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก สำหรับการดำเนินการในปีต่อไป

ผลสำเร็จของงาน

เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน เพิ่มขึ้น

๔. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ ผลการดำเนินการ ผลการประเมินพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสม กล่าวพูด สามารถเล่าเรื่องราวตามเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม สนทนาโต้ตอบเป็นประโยคและเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ต่อเนื่องได้ดี

๔.๒ ผลสัมฤทธิ์

๔.๒.๑ เด็กได้รับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

๔.๒.๒ เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน และมีความพร้อมในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป

๔.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๓.๑ เด็กมีความสนใจในการเรียนรู้ สนุกสนานและมีทักษะทางภาษาเพิ่มมากขึ้น

๔.๓.๒ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่เห็นบุตรหลานมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

๔.๓.๓ เด็กมีความพร้อมทั้ง ๔ ด้าน เด็กเรียนได้รวดเร็ว ปรับตัวได้ดี มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

ผลที่เกิดกับตัวเด็ก : เด็กได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน เชื่อมั่นในความคิด เด็กสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ ของตนเองได้อย่างเต็มที่ มีความรู้สึกเป็นอิสระไม่จำกัดความคิด

ผลที่เกิดกับครู : ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ค้นคว้าหาความรู้ในการออกแบบกิจกรรมที่สนุกสนานและจัดทำจัดหาสื่อ นวัตกรรมใหม่ๆ ได้รู้ถึงพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ว่าควรเสริมและซ่อมเสริมเด็กในด้านใด

ผลที่เกิดกับผู้ปกครอง : ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบ สืบเสาะ หรือจัดหาอุปกรณ์มาทำกิจกรรม ช่วยให้คำแนะนำ ชี้แนะ พัฒนابุตรหลาน มีความเข้าใจและปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลานและครูมากขึ้น

ผลที่เกิดผู้บริหารสถานศึกษา : ได้นำผลไปพัฒนาวางแผนในปีการศึกษาต่อไป ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบ และประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการบรรลุตามเป้าหมายที่ร่วมกันวางไว้

ผลที่เกิดกับสถานศึกษา : โรงเรียนมีชื่อเสียง เรื่องการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน เด็กได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้รับความไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาที่โรงเรียน

๖. บทเรียนที่ได้รับ

การที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงาน ร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมใจกัน ส่งผลให้เกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมกันแก้ไขปัญหา จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจขึ้นในองค์กร จะทำให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวเด็ก ที่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๗. การเผยแพร่

- ทำรายงานเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน
- เผยแพร่ต่อเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนและเพื่อนครูในศูนย์เครือข่าย
- จัดทำจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์

๘. การขยายผล ต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ผลงาน นวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติ

ผู้จัดทำได้นำนวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ในการต่อยอดในการจัดประสบการณ์ อย่างต่อเนื่อง เช่น นำไข่เป็ดไปต้มมาดองเป็นไข่เค็มเพื่อทดสอบศึกษาการเก็บรักษาได้นาน โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๖ ขั้นตอน รวมไปถึงนำไปเผยแพร่แก่เพื่อนครูและผู้สนใจเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ต่อไป